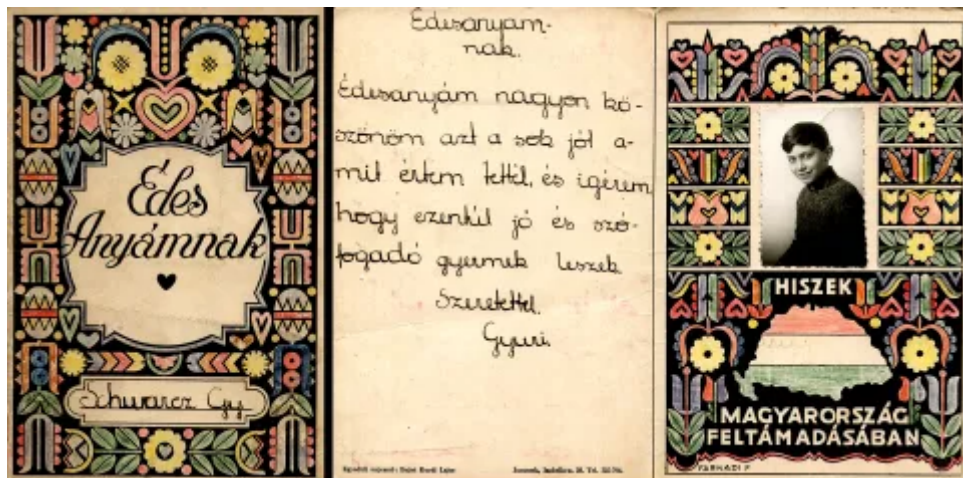

Surányi György Anyák Napi Ajándéka

Ezt a lapot anyák napjára írtam még elemista koromban. Az első és második elemít itt jártam, a Baross utcában, akkor úgy hívták, hogy Mária Terézia tér [ma Horváth Mihály tér -- A szerk.]. A szüleim nem nagyon örültek neki, mert a másodikos tanító néni nagyon zsidóellenes volt. Nagyon utálta a zsidókat. Kiszúrt velünk. Itt hallottam életemben először, hogy 'bűdös zsidó'. És nem tudtam hirtelen hova tenni. Akkor épphogy elmúltam hat éves, és addig valahogy ezt nem hallottam. És akkor elköltöztünk a Király utcába. Aztán jártam a Szív utcai elemibe, ott még jobban utálták a zsidókat. Ott egy nagyon kegyetlen fasiszta nő volt a tanító néni. Az első elemista tanító nénivel nem volt baj, az egy nagyon szelíd nő volt. A másodikos díszmagyarban járt, tróger. Az osztályba akkor nagyon kevés zsidó járt, talán hárman voltunk zsidók, meg volt egy cigány fiú. És emiatt a szüleim úgy döntöttek, hogy a negyedik elemibe beírtattak a fasori Zsidó Árvaházba. Az zsidó fiúárvaház volt, de az iskolába lányok is jártak. Nemigen emlékszem én, csak azt tudom, hogy egymás között voltunk, nem volt semmi félelem. Vegyes osztály volt, lányok is jártak. Az volt életemben az első vegyes osztály. De nagy jelentősége egyébként nem volt. Nem is igen emlékszem a lányokra. De az olyan nyugis volt. Nem voltak ilyen zűrök és félelem meg ilyesmi. Magában az árvaházban volt templom is, és oda is jártunk. De a szokásokra nem emlékszem. Kötelező volt elmenni a templomba. És akkor az volt benne a hunyó, hogy a lányok is ott voltak, és azokat nézegettük. A lányok a karzaton voltak, szét volt választva, hogy a férfiak lent, a nők fönn -- nem tudom, most hogy van. Annak idején nekünk kötelező volt a hittan, már az első elemitől kezdve tanultunk hittant. Meg tulajdonképpen nekem a héber betűket is ismernem kéne, kisgyerekkoromban még meg is ismertem, most már fogalmam sincs róla. Mi nem tartottunk ünnepeket. A szüleim nem voltak igazán vallásosak. Inkább a nők. A nagyböjtöt megtartották [A nagyböjt kifejezés szorosan a katolikus valláshoz kapcsolódik. Surányi György nyilván a Jom Kipurkor szokásos egész napos böjtre gondol. -- A szerk.]. Sőt, a kávéházat be is zárták böjtnapon, és mit tudom én, lehet, képesek voltak, és még templomba is elmentek. Azt tartották, mást nem. Még inkább a nők, mint a férfiak. Az anyám, mikor itt a Páva utcában volt egy templom, oda elvitt magával, egyszer-kétszer elvitt. Az anyám sem volt vallásos semennyire. Mondok egy érdekességet. Az első elemiben a tanító néni -- sose felejttem el -- megkérdezte, hogy 'vallása?'. És mindenki mondta, hogy római katolikus. Mondtam, hogy római katolikus. És mondta, hogy nem, fiam, te zsidó vagy. Hm, csodálkoztam, mért vagyok más, mint a többi? Mindenki római katolikus. Ilyen vallásosak voltunk. Engem egyébként sem érdekelték az ünnepek, nem vagyok egy olyan ünnepélyes típus, nem hiszek Istenben. Az ünnep csak azért volt jó annak idején, mert nem kellett

dolgozni. **** Az 'Édes Anyámnak' címzett lapon a fénykép alatt az ún. 'Magyar Hiszekegy' refrénje olvasható. 1920-ban a Védő Ligák Szövetsége pályázatot írt ki olyan ima/fohász szövegére, ill. jelmondat megfogalmazására, amely alkalmas 'a revans eszméjének ébrentartására'. A pályázatot a Felvidék egy 'elszakadt leánya', Papp-Váry Elemérné Sziklay Szeréna -- apja egykor Gömör vm. főispánja volt -- nyerte. A két világháború között alig volt olyan hivatalos rendezvény, ahol el nem hangzott volna a 'Magyar Hiszekegy', sőt az iskolák egy részében is naponta elmondták közösen, a tanítás megkezdése előtt, persze nem mind a 15 szakaszt, hanem csak az elsőt, ami egyben az utolsó is: 'Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában: / Hiszek egy isteni örök igazságban, / Hiszek Magyarország feltámadásában.' -- A szerk. A szöveg pedig: Édesanyámnak Édesanyám nagyon köszönöm azt a sok jót amit értem tettel, és ígérem hogy ezentúl jó és szófogadó gyermek leszek. Szeretettel Gyuri